

es veurà, l'escrúpul principal que resta en aquesta qüestió és que en la documentació romànica de l'Atlàntic no sembla constar que es tracti de res nàutic, tot i que les localitzacions a Oléron, Nantes i costa girondina de Saintonge inviten a suplir-ho així. —³ Cf. la frase que recull *AlcM* (sens dubte mallorquina i moderna) «aquest pailebot és nou d'estepa» 'és acabat de construir'. —⁴ A la majoria dels llocs en les formes *esteppe*, *étèpe*, car la grafia de Palissy *étaipe* també significa això mateix. En una minoria (4 entre unes 25 o 30) hi ha *e(s)tape* amb *a*: això, per un entremesclament local amb els representants de *STAPEL*, que ha donat el fr. *étape*, sigui amb el sentit de 'munt de mercaderies', 'dipòsit, magatzem' o amb el de 'magatzem que serveix de parada de postes', 'etapa' (*FEW* xvii, 221). Les objeccions que insinua Wartburg (n. 1) contra aquesta explicació (manca de *-le*, restricció dels representants de *STAPEL* a l'extrem Nord) no són vàlides, segons mostren els materials que ell mateix ens forneix: la gran majoria dels continuadors de *STAPEL* tenen la forma *e(s)tape* sense *l*, i també hi ha algunes d'aqueixes formes ben cap al Sud: Saintonge *estape* «commun entre deux maisons» (1700), La Teste *tape* (p. 221b, lín. 3, 10). Per al fregadís semàntic entre les dues masses de formes bastarà referir-se a les aplegades en el *FEW*, article *STAPEL*, en el paràgraf § 1b, on els significats són «pieu», «piliers», «baliveau», etc. Què és fals l'altre argument que dóna contra l'ags. *steppe*, salta a la vista: que en un manlleu d'aquesta data la *s* no s'hauria emmudit (228a 20-1); però la de *STAPEL* també s'ha emmudit en el fr. *étape* i això que el neerlandès mitjà (del qual ve *étape*) és posterior d'uns quants segles a l'anglo-saxó.

Estepència, encreuament d'*estependi* (< *estipendi*) amb *menudència* *Esteperol*, V. *estoperol* (*ESTOPA*) *Esteplatxada*, V. *estabeig*, *establetxada* (*ATZABÓ*)

ESTER, 'mena de compost format per la substitució de l'hidrogen en certs àcids': mot creat en alemany c. 1840 per una abreviació convencional de l'al. *es(sig-ä)ther* = *èter* + *àcid acètic* (veg. Kluge-M., s. v. *ester*). □ 1.ª doc.: Ed. Fontserè, c. 1925, com a addició al seu *DOrt*.

Cp.: *Esterificar*, *esterificació*.

Esteranyinador, *esteranyinar* (i variants *esteradanyar*, etc.), V. *teranyina* (*TELA*) *Esterçanella*, error de lectura per *escarçanella* (-rs).

ESTERCORAR, ant., amb *estercoraci*, *estercorari*, *estercorita*, i altres derivats més o menys savis del ll. *stercus*, *stercōris*, 'fems'. □ 1.ª doc.: *estercorar*, 1423.

Esterculiàcies (*Dfa.*), ll. científic *sterculiaceae*, derivat del ll. *sterculia*, deïtat que governava i protegia la fertilització o femada dels camps (a causa dels llocs on es troben aquesta mena de plantes).

Esterèia, V. *DCEC* (*ESTELA* II, 425a55) *Esterell*, V. *estarell*

ESTEREO-, forma prefixada de compostos savis, provinent del gr. *στερεός* 'sòlid, dur, robust' i 'cúbic': *Estereografia* [Lab. 1839], *estereogràfic*. *Estereometria* [Lab. 1839], *estereomètric*. *Estereoquímica*. *Estereoscopi*, i *estereoscòpic* [1917, *DOrt.*], formats amb *σχοπέω* 'jo miro'. *Estereotípic*, *estereotipa* o *-tip*, i *estereotipar* [tots tres Lab. 1839], *estereotipatge*. *Estereotomia*. *Esteri*, pres del gr. *στερεόν* 'cub'.

ESTERGIR, del ll. *EXTERGĒRE* 'eixugar, netejar', derivat de *TERGĒRE* id., perquè l'estergir es fa refregant el dibuix amb l'estergidor. □ 1.ª doc.: 1803: «*estargir*» i «*estargit*», pint. dibuix que resulta en lo paper o tela --- de l'operació d'estergir: *estarcir* (imaginem, transmissio carbonario pulvere, delinearum) (Belv.). Grafiat amb *a* durant el S. xix (Lab. 1839-88), des del princ. del xx es decidí la *e* etimològica (Vogel; *Dfa.*). Del mateix origen i significat és el cast. *estarcir* [1708], mentre que l'oc. ant. *estèrzer*, fr. mj. *esterdre* i roms. *sterge* només signifiquen 'netejar'. Com observava M-Lübke també es podria tractar del ll. *ABSTERGĒRE* id.

Van usar-lo bastants escr. Renaix., alguns amb significats secundaris: 'marcar, estampar' (EmVilanova, S. Galmés). Partint de la idea emfatitzant de 'pintar fidelment' es passa a 'imitar vívidament amb pintura' i gairebé 'imitar': «el meu art era la pintura --- la meua especialitat era la marina: m'embadalia contemplant la riquíssima coloració del mar --- estudiar això, saturar-me'n, somniar-ho i *estergir* amb els pinzells el somni sobre la tela, oh delícia», Ruyra (*El rem de trenta-quatre*, O. C., 212b).

D'altres, descabdellant més enllà el contigut del mot, n'havien fet un veritable equivalent d'imitar, *estrafer*; o almenys, construït per passiva reflexiva, *estergir-se* 'transparentar-se': «una palhidesa mortal li enaigava el rostre, i en tot el seu posat se li *estergia* el desmai, que l'enfonsament moral de la seva ànima comunicava a la còrpora», Coromines (*La Sèptima Simfonia*, v, *A recés*, p. 53). I en tota la seva obra literària apareix convertit en un equivalent, ja concret o consumat, de 'imitar, estrafer'. Ja en *Les Presons Imaginàries* (1897-8): «si jo pogués *estargir* am paraules la tràgica evocació de tantes hores cruels, que amb la veu i el gesto, els ulls i les llàgrimes, m'anava fent la mare ---», «era un home plàstic en tot: en la paraula, en el gesto, en el pensament: amb els braços, amb la cara i amb tot el cos, *estargia* l'acció que volia explicar», «parlava a cops d'imatges: la cara prenia l'aspecte de cada sentiment, els braços *estargien* l'acció contada» (1.ª ed., pp. 177, 133, 161). Sovint arriba al matis de 'estrafer allò que no és realitat': «una serenitat i una calma exagerades, amb la vanitat pueril de voler *estergir* una ànima de ferro», id. II (*O. C.*, 857b7); «Unamuno sabia tot el que passa als qui es converteixen: ho sabia i, si no ho practicava, procurava *estergir-ho*» (*La Tràgica Fi de Miguel de Unamuno* III,